

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การขาดองค์ความรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับกฎหมายบังคับโทษในประเทศไทย ก่อให้เกิดปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ และปัญหาพื้นฐานในการบริหารงานราชทัณฑ์อีกหลายประการ¹ ซึ่งปัญหานี้มีสาเหตุมาจากการที่สถาบันการศึกษาในประเทศไทยมุ่งเน้นการเรียนการสอนเฉพาะวิชาที่เกี่ยวกับกฎหมายอาญาสารบัญญัติ และกฎหมายอาญาวิธีสบัญญัติ ส่วนวิชากฎหมายบังคับโทษ หรือกฎหมายราชทัณฑ์ที่จะมีการเรียนการสอนเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2548² จึงส่งผลให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายอาญาในส่วนนี้ในวงการกฎหมายและสังคมทั่วไปยังอยู่ในขอบเขตที่จำกัด³ ทั้งที่ความจริงแล้ว การศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาควรมีการศึกษาทั้งระบบตามความหมายอย่างกว้างของกฎหมายอาญาที่ประกอบด้วย กฎหมายอาญาสารบัญญัติ กฎหมายอาญาวิธีสบัญญัติหรือกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายบังคับโทษ⁴ เพราะกฎหมายอาญาทั้งสามส่วนนี้มีกระบวนการที่เชื่อมโยงกันบนพื้นฐานความสัมพันธ์ทางกฎหมาย และต้องอาศัยการขับเคลื่อนร่วมกันขององค์กรหลายองค์กรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา⁵

---

¹ จาก *วิกฤตราชทัณฑ์ วิกฤตกระบวนการยุติธรรมทางอาญา* (น. 20-21), โดย ชานี วรภัทร์ ก, 2554, กรุงเทพฯ : วิญญูชน. ลิขสิทธิ์ 2554 โดย ชานี วรภัทร์.

² แหล่งเดิม.

³ จาก *กระบวนการยุติธรรมกับสิทธิพื้นฐานของประชาชน* (น. 32-33), โดย คณิต ฌ นคร ก, 2553, กรุงเทพฯ : วิญญูชน. ลิขสิทธิ์ 2553 โดย คณิต ฌ นคร.

⁴ จาก *กฎหมายอาญาภาคทั่วไป* (น. 53), โดย คณิต ฌ นคร ข, 2554, กรุงเทพฯ : วิญญูชน. ลิขสิทธิ์ 2554 โดย คณิต ฌ นคร.

⁵ จาก *หลักกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก* (น. 85), โดย ชานี วรภัทร์ ข, 2553, กรุงเทพฯ : วิญญูชน. ลิขสิทธิ์ 2553 โดย ชานี วรภัทร์.

ทั้งนี้ ในส่วนของกฎหมายอาญาสารบัญญัติเป็นกฎหมายที่ใช้คุ้มครองสังคม และเป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการปราบปรามและป้องกันการกระทำความผิด⁶ เนื่องจากกำหนดลักษณะของการกระทำที่เป็นความผิดและกำหนดมาตรการบังคับทางอาญา (Criminal sanction) เอาไว้ ซึ่งหากมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในสังคม เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจก็จะดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายอาญาวิธีสบัญญัติบัญญัติไว้เพื่อพิสูจน์ความจริงเกี่ยวกับการกระทำที่อ้างว่าผิดกฎหมายต่อศาล และหากรับฟังได้ว่าการกระทำความผิดจริง ศาลก็จะกำหนดบทลงโทษซึ่งเป็นมาตรการบังคับทางอาญาให้แก่ผู้กระทำความผิด และสิ้นสุดการดำเนินคดีอาญาขึ้นกำหนดคดีเมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด⁷ เมื่อสิ้นสุดกระบวนการในการดำเนินคดีอาญาขึ้นกำหนดคดีแล้ว ต่อจากนั้นจะเป็นการดำเนินคดีอาญาชั้นบังคับคดีที่มีศาลเป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีอาญา ซึ่งแตกต่างจากประเทศในภาคพื้นยุโรปที่มีพนักงานอัยการเป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีอาญา โดยการบังคับคดีอาญานี้ (Execution of the criminal penalty) เป็นส่วนของกฎหมายอาญาวิธีสบัญญัติตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 6 หมวด 1 ว่าด้วยการบังคับตามคำพิพากษา ซึ่งกำหนดกระบวนการที่กระทำไปเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาถึงที่สุด การวินิจฉัยสั่งการที่เกี่ยวข้องกัน⁸ และการทูลเกล้าขอรับโทษ ทั้งนี้ การบังคับคดีอาญา (Execution of the criminal penalty) มีความแตกต่างจากการบังคับโทษอาญา (Penal administration) ซึ่งเป็นกระบวนการที่อยู่นอกกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เนื่องจากการบังคับโทษอาญาอยู่ในส่วนของกฎหมายบังคับโทษ⁹ ซึ่งเป็นเรื่องของกระบวนการเกี่ยวกับการบังคับโทษ เช่น สถานที่จำคุกผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุด การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง การพักโทษหรือการปล่อยก่อนกำหนด เป็นต้น¹⁰ ซึ่งกฎหมายบังคับโทษของประเทศไทยคือ พระราชราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 และกฎกระทรวงซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และบทบัญญัติในภาค 7 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา¹¹

การขาดองค์ความรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับกฎหมายบังคับโทษนี้เอง ทำให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติที่แต่งตั้งขึ้นภายหลังการรัฐประหารของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติเมื่อวันที่

⁶ จาก “โครงสร้างความผิดอาญา : ศึกษากระบวนการคิดของกฎหมายอาญาเยอรมันเพื่อปรับใช้กับกฎหมายอาญาไทย,” โดย สุภัสสรี เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2556, *วารสารธรรมศาสตร์*, 32 (3), 45.

⁷ จาก *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา* (น. 42), โดย คณิต ณ นคร ก, 2555, กรุงเทพฯ: วิญญูชน. ลิขสิทธิ์ 2555 โดย คณิต ณ นคร.

⁸ แหล่งเดิม.

⁹ แหล่งเดิม.

¹⁰ แหล่งเดิม.

¹¹ แหล่งเดิม.

19 กันยายน 2549 มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 89/2 ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2550 กำหนดมาตรการหลักเลี่ยงการจำคุกผู้กระทำผิดไว้ในเรือนจำ กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้รับโทษในเรือนจำมาแล้วบางส่วนไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 1 ลักษณะ 5 หมวด 3 ว่าด้วยการจับ ขัง จำคุก ทั้งที่ตามหลักวิชาการแล้ว บทบัญญัติมาตรา 89/2 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยเรื่องสถานที่จำคุกผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดภายหลังที่ได้รับการจำคุกในเรือนจำมาแล้วบางส่วน และศาลมีการปล่อยตัวผู้ต้องขังออกจากเรือนจำก่อนกำหนดโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุด โดยกำหนดให้อยู่ในสถานที่อื่นนอกจากเรือนจำ อันเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายบังคับโทษ ซึ่งต้องมีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 หรือในภาค 7 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่เนื่องจากองค์ความรู้ทางด้านกฎหมายบังคับโทษที่ไม่ชัดเจน อันเป็นผลมาจากการขาดการเรียนการสอนกฎหมายบังคับโทษในสถาบันการศึกษา จึงทำให้มีการนำมาตรา 89/2 ไปไว้ในส่วนของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักวิชาการดังกล่าวข้างต้น

สำหรับปัญหาใหญ่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยในปัจจุบัน คือ ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ดังจะเห็นได้จากมีจำนวนผู้ต้องขังที่ถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศมีทั้งหมดจำนวน¹² 310,595 คน แบ่งเป็นผู้ต้องขังชายจำนวน 265,744 คน และผู้ต้องขังหญิงจำนวน 44,851 คน¹³ ในขณะที่ความจุปกติสามารถรองรับผู้ต้องขังได้เพียง 160,000 คน¹⁴ โดยจากข้อมูลของศูนย์การศึกษาเรือนจำระหว่างประเทศ (International Centre for Prison studies) เมื่อปี พ.ศ. 2556 พบว่า ประเทศไทยมีอัตราส่วนของผู้ต้องขังในเรือนจำต่อประชากรหนึ่งแสนคนเท่ากับ 398 ต่อ 100,000 คน¹⁵ เป็นอันดับหนึ่งของทวีปเอเชียและเป็นอันดับต้นๆ ของโลก ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งของการมีจำนวนผู้ต้องขังล้นเรือนจำนี้ มาจากประมวลกฎหมายอาญากำหนดประเภทของโทษไว้จำกัดเพียง 5 ประการ ประกอบกับมีการ

¹² กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม. (ม.ป.ป.). สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ สรุปรวณ วันที่ 1 สิงหาคม 2557. สืบค้น 17 สิงหาคม 2557, จาก <http://www.correct.go.th/stat102/display/result.php?date=2014-08-01>.

¹³ เมื่อเทียบจากสถิติผู้ต้องขังหญิงในช่วงเวลาเดียวกันในปี พ.ศ. 2555 และ 2556 พบว่า มีผู้ต้องขังหญิงเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2555 จำนวน 3,849 คน และจากปี พ.ศ. 2555 จำนวน 8,136 คน และหากเทียบสถิติกับปี พ.ศ. 2549 ที่มีผู้ต้องขังหญิงรวม 23,740 คน ผู้ต้องขังหญิงในปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มขึ้นอีกกว่า 2 เท่าตัว

¹⁴ นัทธี จิตสว่าง ก. (ม.ป.ป.). ข้อเสนอสนับสนุนของการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ. สืบค้น 15 มกราคม 2557, จาก <http://www.gotoknow.org/posts/459564>.

¹⁵ Roy Walmsley. (n.d.). *World Prison Population List (tenth edition)*. Retrieved August 30, 2014, from http://www.prisonstudies.org/sites/prisonstudies.org/files/resources/downloads/wpp1_10.pdf.

บัญญัติให้ความผิดทางอาญามีโทษเพียงจำคุกและปรับเท่านั้น ไม่เปิดโอกาสให้ศาลมีทางเลือกในการใช้ดุลพินิจลงโทษผู้กระทำความผิดมากนัก ศาลจึงมักจะใช้ดุลพินิจลงโทษจำคุกแก่ผู้กระทำความผิดตามบัญญัติกำหนดโทษของแต่ละศาลหรือยึดถือศาล โดยไม่ได้พิจารณาถึงประวัติการกระทำความผิด ภูมิหลัง ลักษณะและพฤติการณ์การกระทำความผิดรายบุคคล ทำให้ผู้ต้องขังบางกลุ่ม เช่น ผู้ที่กระทำความผิดไม่ร้ายแรง ผู้ที่กระทำความผิดครั้งแรกหรือผู้กระทำความผิดโดยพลั้งพลาด หรือผู้กระทำความผิดที่มีลักษณะเฉพาะทางเพศสภาพ เช่น ผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้หญิง ซึ่งไม่ได้มีลักษณะของการเป็นอาชญากรโดยสันดานแต่กลับต้องเข้าไปอยู่ในเรือนจำโดยไม่จำเป็น ส่งผลให้บุคคลเหล่านั้นแทนที่จะได้เข้าไปฟื้นฟูแก้ไขพฤติกรรมให้กลายเป็นคนดีสู่สังคม กลับต้องเข้าไปในเรือนจำและเรียนรู้ความเป็นอาชญากรมืออาชีพอายในเรือนจำ และกลับมาก่อทำความผิดซ้ำและรุนแรงขึ้นกว่าเดิม ทั้งที่ความเป็นจริงแล้วโทษจำคุกควรมีไว้สำหรับคนที่สมควรได้รับโทษจำคุก ถ้าหากเห็นว่าคุกไม่ได้ช่วยแก้ไขให้บุคคลเหล่านั้นเป็นคนดีขึ้นมาได้ ก็ไม่ควรที่จะส่งเข้าคุก¹⁶

โดยเฉพาะผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้หญิง จากสถิติจำนวนผู้ต้องขังทั่วโลก พบว่าประเทศไทยมีจำนวนผู้ต้องขังหญิงมากที่สุดเป็นอันดับ 5 ของโลก รองจากสหรัฐอเมริกา จีน รัสเซีย และบราซิล¹⁷ ซึ่งสังเกตได้ว่าประเทศเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีจำนวนประชากรในประเทศมากกว่าจำนวนประชากรของประเทศไทยหลายเท่าตัว¹⁸ และเมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนผู้ต้องขังหญิงต่อผู้ต้องขังชายแล้ว ประเทศไทยมีอัตราส่วนผู้ต้องขังหญิงคิดเป็นร้อยละ 14.44 ของจำนวนผู้ต้องขังที่ถูกควบคุมทั้งหมด ซึ่งจัดอยู่ในอันดับ 7 ของโลก รองจากประเทศมัลดีฟ เขตปกครองพิเศษฮ่องกง บาร์เรน อันดอร์ร่า มาเก๊า และกาตาร์¹⁹ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาสถานที่จำคุกผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทยแล้วจะพบว่า ทัณฑสถานหญิงจำนวน 8 แห่ง และสถานที่จำคุกผู้ต้องขังหญิงซึ่งแบ่งแยกเป็นแดนภายในเรือนจำชาย ต่างประสบปัญหาที่มีจำนวนผู้ต้องขังหญิงเกินความจุที่สามารถจะรองรับได้²⁰ เมื่อพิจารณาสถิติผู้ต้องขังหญิงที่ถูกจำคุกไว้ในเรือนจำ พบว่า จำนวนกว่า

¹⁶ วิกฤตราชทัณฑ์ วิกฤตกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (น.159). เล่มเดิม.

¹⁷ สถาบันวิจัยรพีพัฒนศักดิ์. (2557). บทสรุป การประชุมทางวิชาการเรื่อง “มาตรการทางเลือกในการลงโทษผู้ต้องขังหญิง” (ครั้งที่ 1). สืบค้น 25 เมษายน 2557, จาก http://www.rabi.coj.go.th/news_view.php?id_news=164.

¹⁸ ข้อมูลจาก www.populationfun.com ระบุว่า สหรัฐอเมริกามีประชากรประมาณ 317 ล้านคน ประเทศจีนมีประชากรประมาณ 1,350 ล้านคน ประเทศรัสเซียมีประชากรประมาณ 143 ล้านคน และประเทศบราซิลมีประชากรประมาณ 201 ล้านคน

¹⁹ Roy Walmsley. (n.d.). *World Female Imprisonment List (second edition)*. Retrieved August 30, 2014, from http://www.prisonstudies.org/sites/prisonstudies.org/files/resources/downloads/wfil_2nd_edition.pdf.

²⁰ นที จิตสว่างข. (ม.ป.ป.). ปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามข้อกำหนดกรุงเทพ (Bangkok Rules) ของเรือนจำในประเทศไทย. สืบค้น 24 เมษายน 2557, จาก <http://www.gotoknow.org/posts/505156>.

ร้อยละ 83²¹ กระทบความผิดในคดีอาชญากรรม ซึ่งส่วนใหญ่รับโทษจำคุกฐานเป็นผู้จำหน่ายและมีไว้ครอบครองเพื่อจำหน่ายรายย่อยและได้รับโทษจำคุกเฉลี่ยที่ 2 ปี ถึง 5 ปี เข้าสู่ungsverfahrenโดยการพัฒนาจากการเป็นผู้เสียหายเสพติด หรือบุคคลในครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการค้ายาเสพติดหลอกผู้หญิงให้เป็นเหยื่อเข้าสู่กระบวนการค้ายาเสพติด หรือผู้หญิงที่ถูกสามีทอดทิ้งจนต้องรับภาระเลี้ยงดูบุตรและครอบครัว จึงจำเป็นต้องหาวิธีการสร้างรายได้ให้เพียงพอในการจุนเจือครอบครัว ผู้ต้องขังหญิงเหล่านี้จึงเป็นทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ²² อันแสดงให้เห็นได้ว่าเขาเหล่านี้ไม่ใช่บุคคลอันตรายที่ก่ออาชญากรรมรุนแรงขึ้นในสังคม²³ และไม่ได้กระทำ ความผิดในคดีที่แสดงถึงความเลวร้ายโดยสันดาน ซึ่งบางครั้งกระทำผิดหลอกลวงโทษเท่านั้น²⁴ ดังนั้น หากการกระทำของผู้กระทำผิดหญิงไม่ใช่อาชญากรรมรุนแรง การจำคุกในเรือนจำควรจะเป็นทางเลือกสุดท้ายสำหรับผู้กระทำผิดหญิงเหล่านี้²⁵

เมื่อวิเคราะห์ปัญหาจำนวนผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทย พบว่า สาเหตุที่ทำให้ปัญหาผู้ต้องขังหญิงล้นเรือนจำเป็นผลมาจากระบบงานยุติธรรมทางอาญายังยึดติดกับการลงโทษให้เป็นที่ “สาสม” และให้ผู้กระทำผิด “เจ็บหลาย”²⁶ อันเป็นที่สนคติไปในทางลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน ไม่ได้คำนึงถึงการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ประกอบกับสาเหตุที่สำคัญมากประการหนึ่งคือ ประเทศไทยไม่มีมาตรการทางเลือกแทนการลงโทษจำคุก ที่ให้อำนาจศาลในการใช้ดุลพินิจในการใช้มาตรการลงโทษที่เหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละคน โดยคำนึงถึงภูมิหลัง ประวัติการกระทำผิดและลักษณะของการทำความผิด ทั้งนี้ ทัศนคติของผู้กระทำผิดที่เป็นเพศหญิง ซึ่งมีลักษณะเพศสภาพ (Gender) ที่มีความละเอียดอ่อนแตกต่างจากเพศชาย ตลอดจนมีสภาวะ

²¹ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ข. (2557). สถิตินักโทษเด็ดขาด. สืบค้น 7 พฤศจิกายน 2557, จาก http://www.correct.go.th/correct2009/stat/rt103/rt103_1May2014.PDF.

²² นัทธี จิตสว่าง ก. (ม.ป.ป.). ผู้หญิงในเรือนจำ. สืบค้น 30 สิงหาคม 2557, จาก <http://www.gotoknow.org/posts/503438>.

²³ นัทธี จิตสว่าง ง. (ม.ป.ป.). *III* เผยความคืบหน้าการเผยแพร่ “ข้อกำหนดกรุงเทพ” ในไทยแก่สายตาชาวโลก. สืบค้น 25 เมษายน 2557, จาก <http://www.tijthailand.org/main/th/content/172.html>.

²⁴ นัทธี จิตสว่าง จ. (2557). *III* คึงเจ้าหน้าที่ยุติธรรมร่วมคิดทางเลือกจำคุกผู้หญิง. สืบค้น 30 สิงหาคม 2557, จาก <http://www.tijthailand.org/main/th/content/201.html>.

²⁵ พชรกิตติภา, พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้า. (ม.ป.ป.). พระคำรัสเนื่องในโอกาสพิธีเปิดการประชุมสามัญประจำปีของสมาคมราชทัณฑ์และเรือนจำระหว่างประเทศ ครั้งที่ 11 เรื่อง มิติใหม่ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง ณ ประเทศบาร์เบโดส. สืบค้น 18 กันยายน 2557, จาก <http://www.moj.go.th/en/moj-k2?view=item&id=28538>.

²⁶ สถาบันวิจัยรพีพัฒนศักดิ์. (2557). บทสรุป การประชุมทางวิชาการเรื่อง “มาตรการทางเลือกในการลงโทษผู้ต้องขังหญิง” (ครั้งที่ 1). สืบค้น 25 เมษายน 2557, จาก http://www.rabi.coj.go.th/news_view.php?id_news=164.

ทางอารมณ์ที่มีผลมาจากเพศสภาพที่มีความเฉพาะเหล่านี้ รวมถึงมีภาระหน้าที่ทางสังคมที่ต้องทำหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่ตนเองคลอดออกมา ประกอบกับสภาพเรือนจำที่ออกแบบไว้เพื่อจำคุกผู้กระทำความผิดที่เป็นอาชญากรซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ไม่ได้ออกแบบมาเพื่อจำคุกผู้กระทำความผิดที่เป็นเพศหญิง²⁷ นอกจากนี้ การที่ต้องจัดให้ผู้ต้องขังหญิงให้อยู่ตามทัณฑสถานหญิงซึ่งกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ เพื่อต้องการให้ผู้ต้องขังหญิงได้รับการปฏิบัติที่ครบถ้วนสมบูรณ์ดังเช่นการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังชาย ก็ทำให้เกิดปัญหาผู้ต้องขังหญิงต้องถูกส่งตัวมาคุมขังห่างไกลจากบ้านและครอบครัว ทำให้ผู้ต้องขังหญิงมีความยากลำบากที่จะติดต่อกับครอบครัวและบุตร เนื่องจากต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ส่งผลกระทบในทางลบต่อผู้ต้องขังหญิงและสัมพันธภาพในครอบครัว โดยเฉพาะต่อพัฒนาการของเด็กเล็ก อีกทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมซึ่งเป็นผู้หญิงก็ประสบกับปัญหาความยากลำบากในการควบคุมเช่นกัน เพราะในขณะที่จำนวนผู้ต้องขังหญิงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่จำนวนเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์หญิงยังคงอัตราเท่าเดิมเพราะถูกจำกัดการเพิ่มอัตรากำลังของส่วนราชการ ที่สำคัญเจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้หญิงในเรือนจำได้ทำหน้าที่ในการควบคุมผู้ต้องขังหญิงโดยตรงแต่เกือบร้อยละ 70 จะทำหน้าที่บนอาคารที่ทำการ เพื่อทำงานธุรการ การเงิน หรืองานเอกสารอื่นๆ เพื่อทดแทนเจ้าหน้าที่ชายที่ขาดแคลนและเข้าไปปฏิบัติงานในเรือนจำ ทำให้คงเหลือเจ้าหน้าที่หญิงปฏิบัติหน้าที่ภายในแดนหญิงในเรือนจำชายเพียง 2-4 คน ต่อผู้ต้องขังหญิงนับร้อยคน และหากเป็นแดนคุมขังผู้ต้องขังหญิงที่มีขนาดใหญ่ก็จะมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน 7-8 คน ต่อผู้ต้องขังกว่า 700-800 คน สถานการณ์เช่นนี้ทำให้เจ้าหน้าที่หญิงต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยากลำบากและเสี่ยงภัยกับการติดโรคระบาด และทำให้เจ้าหน้าที่หมดโอกาสในการทำงานด้านการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงอย่างแท้จริง²⁸ ดังนั้น การนำผู้หญิงเข้าไปในเรือนจำย่อมไม่ส่งผลดีต่อตัวหญิงรวมทั้งครอบครัวและสังคม โดยเฉพาะกรณีหญิงมีครรภ์หรือหญิงที่มีบุตรที่อยู่ในวัยพึ่งพิงซึ่งต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่จากมารดาให้กลายเป็นคนดีในสังคม การจำคุกผู้กระทำความผิดหญิงเหล่านี้ กลับจะสร้างปัญหาทั้งทางด้านการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ ทั้งในเรื่องจำนวนเจ้าหน้าที่ต้องดูแลมีจำนวนเท่าเดิมและพื้นที่ความจุของเรือนจำที่ไม่มีการเพิ่มขึ้น และปัญหาผลกระทบที่เกิดจากการจองจำถูกสังคมตราหน้าว่าเป็นคนขี้คุก

แต่อย่างไรก็ตาม หากไม่มีการลงโทษผู้กระทำความผิดหญิงหรือใช้วิธีการคุมประพฤติผู้กระทำความผิดหญิงแบบธรรมดาโดยไม่เข้มงวดและปล่อยให้ผู้กระทำความผิดหญิงอยู่ในสังคมโดยไม่มีการเฝ้าระวังหรือการใช้มาตรการในลักษณะที่เป็นโทษแก่ผู้กระทำความผิดหญิง อาจทำให้

²⁷ จาก “เสนอแนวทางเลือกแทนคุมขัง,” โดย ไกรฤกษ์ เกษมสันต์, ม.ล., 2557, *INSPIRE UPDATE*, 7(1), 12-13.

²⁸ นัทธิ จิตสว่าง ก. (ม.ป.ป.). ผู้หญิงในเรือนจำ. สืบค้น 30 สิงหาคม 2557, จาก <http://www.gotoknow.org/posts/503438>.

เกิดอันตรายและสร้างผลกระทบต่อผู้เสียหายหรือสังคมได้ ปัญหาดังกล่าวนี้เมื่อพิจารณาในต่างประเทศโดยเฉพาะกฎหมายของประเทศอังกฤษที่กำหนดให้ศาลมีอำนาจที่จะใช้มาตรการทางเลือกแทนการลงโทษจำคุกกับผู้กระทำผิดได้ โดยให้ผู้กระทำผิดสามารถอยู่ในชุมชนของตนภายใต้เงื่อนไขต่างๆตามที่ศาลกำหนด เรียกมาตรการนี้ว่า มาตรการลงโทษผู้กระทำผิดในชุมชน (Community Sentence) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการใช้มาตรการทางเลือกแทนการลงโทษจำคุกของสหรัฐอเมริกาที่ได้กำหนดมาตรการลงโทษทางอาญาที่อยู่ระหว่างการจำคุกและการคุมประพฤติแบบธรรมดา เรียกว่า มาตรการลงโทษระดับกลาง (Intermediate punishment) กำหนดให้ศาลมีดุลพินิจในการกำหนดโทษแก่ผู้ที่กระทำความผิดเล็กน้อย ซึ่งศาลจะพิพากษาให้ลงโทษจำคุกไม่มากนัก และการลงโทษจำคุกเป็นสิ่งที่ยังไม่จำเป็นสำหรับบุคคลดังกล่าว ซึ่งตามแนวคิดทั้งสองนี้สามารถแก้ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำและป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำหรือปัญหาที่ไม่พึงประสงค์จากการถูกจองจำภายในเรือนจำได้

การจำกัดเสรีภาพผู้กระทำผิดไว้ในที่อยู่อาศัยเป็นมาตรการลงโทษผู้กระทำผิดในชุมชนตามกฎหมายประเทศอังกฤษ (Community Sentence) และเป็นมาตรการลงโทษรูปแบบหนึ่งที่อยู่กึ่งกลางระหว่างการคุมประพฤติและการจำคุกปกติตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเรียกว่า มาตรการลงโทษระดับกลาง (Intermediate punishment) อีกทั้งยังเป็นมาตรการไม่ควบคุมผู้กระทำผิดไว้ในเรือนจำสอดคล้องกับหลักการไม่ควบคุมตัวผู้กระทำผิดไว้ในเรือนจำตามแนวคิดของกฎมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยมาตรการไม่ควบคุม (Standard Minimum Rules for Non-Custodial Measures หรือ Tokyo Rules) ซึ่งกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้คุมขังผู้กระทำความผิดไว้ในที่อยู่อาศัยของตนเองตลอดเวลาหรือบางช่วงเวลา หรือเฉพาะในวันหยุดสุดสัปดาห์ และให้มีเจ้าหน้าที่ควบคุมผู้กระทำความผิดผ่านการติดต่อทางโทรศัพท์ การให้เจ้าหน้าที่เข้าไปสอดส่องดูแลในที่พักอาศัยตามจำนวนที่กำหนดไว้ตามคำสั่งศาล หรือการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ติดไว้ที่ข้อมือหรือข้อเท้าของผู้กระทำความผิดตลอดเวลา²⁹ อันมีลักษณะเป็นมาตรการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดโดยให้ผู้กระทำความผิดอยู่ในชุมชนของตนเอง ไม่ต้องเข้าไปปรับพฤติกรรมในเรือนจำ อันเป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดโดยชุมชน ไม่ให้ผู้กระทำผิดมีตราบาปและไม่ไปเรียนรู้พฤติกรรมความเป็นอาชญากรในเรือนจำแล้วกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ทั้งนี้ นอกจากประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาแล้ว ประเทศฝรั่งเศสก็มีการนำแนวคิดดังกล่าวไปใช้ในการกำหนดให้มีการควบคุมผู้กระทำความผิดไว้ในที่อยู่อาศัยของตนได้โดยอาศัยการควบคุมด้วยเครื่องมือ

²⁹ จาก การศึกษาแนวทางและความเป็นไปได้ในการนำมาตรการลงโทษระดับกลางมาใช้เพื่อเป็นมาตรการทางเลือกในการลงโทษผู้กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย (น.35), โดย ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์, 2551, ม.ป.ท. : ม.ป.พ. . ลิขสิทธิ์ 2551 โดย สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.

อิเล็กทรอนิกส์ ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด และหลักการใช้มาตรการไม่ควบคุมตัวตามกฎมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยมาตรการไม่ควบคุม (Tokyo Rules) ก็ยังได้พัฒนา มาใช้กับผู้กระทำความผิดหญิง โดยกำหนดไว้ในข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง และมาตรการที่มีใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำความผิดหญิง (United Nations Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non-custodial Measures for Women Offenders หรือ Bangkok Rules)³⁰ ซึ่งกำหนดมาตรการที่มีใช้การคุมขัง (Non-custodial Measures) เป็นมาตรการที่ใช้กับผู้กระทำความผิดหญิงที่กระทำความผิดไม่รุนแรงหรือมิใช่อาชญากรโดยสันดาน หรือมีปัจจัยทางกายภาพที่ไม่เหมาะสมกับการถูกคุมขัง เช่น เยาวชนหญิง และผู้กระทำความผิดหญิงที่มีครรภ์³¹ ดังนั้น หากมีการนำมาตรการทางเลือกแทนการลงโทษจำคุก กรณีการจำกัดเสรีภาพไว้ในที่อยู่อาศัยมาใช้กับผู้กระทำความผิดหญิงที่กระทำความผิดไม่รุนแรงหรือผู้กระทำไม่มีความชั่วร้ายโดยสันดาน เช่น การกระทำความผิดโดยประมาท³² หรือผู้กระทำความผิดหญิงที่มีครรภ์หรือมีบุตรที่อยู่ในวัยที่ต้องพึ่งพิงมารดา หรือผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชนก็จะสามารถแก้ไข ปัญหาสิ้นเรือนจำและปัญหาที่จะเกิดกับสังคมและครอบครัวของผู้กระทำผิดหญิงได้

ทั้งนี้ เมื่อศึกษาบทบัญญัติของกฎหมายไทยแล้วพบว่า การจำกัดเสรีภาพไว้ในที่อยู่อาศัยได้กำหนดในลักษณะของโทษกักขังตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 18 มาตรา 23 และมาตรา 24 ซึ่งใช้กรณีศาลเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขัง โดยโทษจำคุกที่ศาลจะลงโทษมีอัตราไม่เกินสามเดือนและผู้กระทำความผิดไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อนหรือเคยได้รับโทษจำคุกสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือลหุโทษ ซึ่งมีขอบเขตค่อนข้างจะจำกัด ทำให้หากศาลจะพิพากษาให้จำคุกมากกว่าสามเดือนตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 18(2) ศาลไม่สามารถพิพากษาให้จำกัดเสรีภาพไว้ในที่อยู่อาศัยของผู้กระทำผิดได้ ส่วนกรณีตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 89/2 แม้เป็นบทบัญญัติที่แก้ไขใหม่เพื่อเป็นมาตรการทางเลือกแทนการควบคุมผู้กระทำความผิดทั้งชายและหญิงไว้ในเรือนจำก็ตาม แต่บทบัญญัตินี้ดังกล่าวก็เป็นกรณีที่กำหนดให้ศาลใช้วิธีการควบคุมผู้ต้องขังที่ได้รับโทษจำคุกมาแล้วบางส่วน ไม่ใช่บทบัญญัติ

³⁰ จาก ศาลกับกระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง (น.8-12), โดย สำนักงานศาลยุติธรรม, ม.ป.ป. , ม.ป.ท. : ม.ป.พ. .

³¹ จาก โครงการกำลังใจและโครงการในพระดำริ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา (น.82-83), โดย สำนักกิจการในพระดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา กระทรวงยุติธรรม, 2556, ม.ป.ท. : ม.ป.พ. .

³² จาก รายงานการประชุม โครงการอนุวัติตามข้อกำหนดกรุงเทพฯ ทางเลือกแทนการคุมขังผู้หญิงที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม (น.35-37), โดย สำนักกิจการในพระดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา กระทรวงยุติธรรม, 2557, กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. ลิขสิทธิ์ 2557 โดย สำนักกิจการในพระดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา กระทรวงยุติธรรม.

ที่กำหนดให้ศาลใช้ดุลพินิจในการเลือกโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดดังกล่าวในชั้นทำคำพิพากษาแต่อย่างใด สำหรับบทบัญญัติตามมาตรา 246 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นบทบัญญัติที่ทำให้ศาลสามารถที่จะสั่งให้ทุเลาการบังคับโทษจำคุกกับจำเลยซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์หรือจำเลยซึ่งคลอดบุตรแล้วยังไม่ถึงสามปีและจำเลยต้องเลี้ยงบุตรนั้น โดยให้บุคคลดังกล่าวอยู่ในความควบคุมในสถานที่อันควรนอกจากเรือนจำหรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมายจำคุก แต่สถานที่จำคุกหรือควบคุมตามกฎหมายกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุมผู้ต้องหา จำเลยหรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด พ.ศ.2552 กลับไม่ได้ระบุให้รวมถึงที่อยู่อาศัยของผู้กระทำความผิดด้วย ดังนั้น หากมีการศึกษาการนำมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดหญิงโดยการจำกัดเสรีภาพไว้ในที่อยู่อาศัย เพื่อนำมาใช้เป็นมาตรการทางเลือกแทนการลงโทษให้กับศาล เพื่อให้ศาลใช้ดุลพินิจในการลงโทษจำเลยที่เป็นผู้หญิงในคดีอาญา โดยการเบี่ยงเบนผู้กระทำความผิดหญิงที่ประกอบอาชญากรรมไม่รุนแรงหรือไม่มีลักษณะการเป็นอาชญากรโดยสันดาน ผู้กระทำความผิดหญิงที่มีครรภ์หรือมีบุตรที่อยู่ในวัยพึ่งพิง หรือผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชนหญิงไม่ให้เข้าไปสู่เรือนจำ ก็จะช่วยแก้ไขปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้กระทำความผิดหญิงนั่นเอง รวมทั้งครอบครัวและสังคม อันจะส่งผลเป็นการพัฒนาระบบการลงโทษที่เป็นประโยชน์ต่อผู้กระทำความผิดและสังคมมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษา แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพไว้ในที่อยู่อาศัย
2. เพื่อศึกษา วิเคราะห์และเปรียบเทียบหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการจำกัดเสรีภาพไว้ในที่อยู่อาศัยตามกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศ คือ ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และประเทศฝรั่งเศส
3. เพื่อกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการนำการจำกัดเสรีภาพไว้ในที่อยู่อาศัยมาใช้เป็นมาตรการทางเลือกของศาลในการลงโทษผู้กระทำความผิดหญิงในคดีอาญา

1.3 สมมติฐานการศึกษา

การลงโทษผู้กระทำความผิดหญิงในคดีอาญาซึ่งศาลเห็นว่าควรลงโทษจำคุก แต่เมื่อพิจารณาจากความผิดที่กระทำประกอบกับพฤติการณ์ของการกระทำความผิดแล้ว ปรากฏว่าเป็นการกระทำที่ไม่รุนแรงหรือผู้กระทำความผิดหญิงไม่ได้มีนิสัยเป็นอาชญากรโดยสันดาน หรือเป็นผู้กระทำความผิดหญิงที่มีครรภ์หรือมีบุตรที่อยู่ในวัยพึ่งพิง หรือเป็นเยาวชนหญิง ศาลไม่ควรที่จะลงโทษจำคุกในเรือนจำ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากลักษณะเฉพาะทางเพศสภาพของผู้หญิง และบทบาททางสังคม

ที่ต้องดูแลบุตรและครอบครัว ประกอบกับลักษณะของเรือนจำที่ออกแบบไว้เพื่อใช้จำคุกผู้กระทำ ความผิดที่เป็นอาชญากรรมร้ายแรงซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย มาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดหญิง โดยการจำกัดเสรีภาพไว้ในที่อยู่อาศัย จึงเป็นมาตรการที่เหมาะสมกับผู้กระทำผิดหญิงดังกล่าว เพราะนอกจากจะลดปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อผู้หญิงและครอบครัวแล้ว ยังจะช่วยแก้ไขปัญหา ผู้ต้องขังล้นเรือนจำ อีกทั้งยังสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยให้กับบุคคลในสังคมมากกว่าการที่ ศาลจะสั่งให้คุมประพฤติแบบธรรมดา ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ตามกฎหมายไทยยังไม่ได้กำหนดการจำกัด เสรีภาพไว้ในที่อยู่อาศัยเป็นมาตรการลงโทษที่จะให้ศาลใช้ดุลพินิจลงโทษผู้กระทำความผิดหญิง ได้ โดยตรงและยังไม่สามารถใช้บังคับได้อย่างเหมาะสม ซึ่งต่างจากกฎหมายต่างประเทศและ ข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง และมาตรการที่มีใช้การคุมขังสำหรับ ผู้กระทำความผิดหญิง (Bangkok Rules) ที่มีแนวคิดให้นำการจำกัดเสรีภาพผู้กระทำความผิดหญิง ไว้ในที่อยู่อาศัยมาใช้เป็นโทษทางเลือกแก่ศาลได้ ดังนั้น จึงควรกำหนดแนวทางในการนำการจำกัด เสรีภาพไว้ในที่อยู่อาศัยมาใช้เป็นมาตรการทางเลือกของศาลในการลงโทษผู้กระทำความผิดหญิง ในคดีอาญา

1.4 วิธีการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ดำเนินการศึกษาโดยอาศัยวิธีการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลทาง เอกสาร (Document Research) ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ จากตัวบทกฎหมาย กฎมาตรฐานขั้นต่ำและข้อกำหนดขององค์การสหประชาชาติ หนังสือ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย รายงานการประชุม วารสาร บทความและข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการลงโทษผู้กระทำความผิดหญิงในคดีอาญาโดยการจำกัดเสรีภาพ ไว้ในที่อยู่อาศัย ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อเสนอ แนวทางการกำหนดเป็นมาตรการลงโทษทางเลือกแก่ผู้กระทำความผิดหญิงในคดีอาญาต่อไป

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษามาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดหญิงในคดีอาญาโดยการจำกัด เสรีภาพไว้ในที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นมาตรการลงโทษผู้กระทำผิดในชุมชนและเป็นมาตรการลงโทษใน สถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำ โดยศึกษาถึงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามประมวลกฎหมายอาญาและ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และวิเคราะห์เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายของประเทศ อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และประเทศฝรั่งเศส

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพไว้ในที่อยู่อาศัย
2. ทำให้ทราบผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการจำกัดเสรีภาพไว้ในที่อยู่อาศัยตามกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศ คือ ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และประเทศฝรั่งเศส
3. ทำให้สามารถกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการนำการจำกัดเสรีภาพไว้ในที่อยู่อาศัยมาใช้เป็นมาตรการทางเลือกของศาลในการลงโทษผู้กระทำความผิดหญิงในคดีอาญา